

ΚΟΕ RC Οικονομικές Προοπτικές

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΥΠΡΟΥ

ΚΕΝΤΡΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ

Έρευνες Οικονομικής Συγκυρίας*

Αύγουστος 2010

Οι Έρευνες Οικονομικής Συγκυρίας στοχεύουν στην αποτύπωση των αντιλήψεων των επιχειρηματιών και καταναλωτών για την τρέχουσα οικονομική κατάσταση και των προσδοκιών τους για διάφορα οικονομικά μεγέθη. Τα στοιχεία συλλέγονται μηνιαία, βάσει εναρμονισμένων ερωτηματολογίων σε όλες τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) και καλύπτουν τους τομείς των υπηρεσιών, του λιανικού εμπορίου, της οικοδομικής βιομηχανίας, της μεταποίησης καθώς και τα νοικοκυριά-καταναλωτές. Η χρησιμότητα αυτών των στοιχείων έγκειται στις προπορευόμενες πληροφορίες που περιέχουν για την εξέλιξη διαφόρων μακροοικονομικών μεγεθών, συνεπώς μπορούν να χρησιμοποιηθούν στην κατασκευή βραχυπρόθεσμων προβλέψεων για το ρυθμό μεταβολής του ΑΕΠ και άλλων οικονομικών μεταβλητών. Τα στοιχεία παρουσιάζουν τη διαφορά του ποσοστού των ερωτηθέντων που απάντησαν θετικά από το ποσοστό αυτών που εκφράστηκαν αρνητικά. Οι έρευνες περιέχουν ερωτήσεις που αφορούν την τρέχουσα οικονομική κατάσταση των επιχειρήσεων και νοικοκυριών (Τρέχουσα Κατάσταση) ή τις προσδοκίες τους για το προσεχές μέλλον (Προσδοκίες). Για κάθε τομέα υπολογίζεται ένας δείκτης που αντανακλά τη γενική αντίληψη στο συγκεκριμένο τομέα (τρέχουσα κατάσταση και προσδοκίες). Για παρουσίαση της ευρύτερης οικονομικής κατάστασης στην Κύπρο δημοσιεύεται ο Δείκτης Οικονομικής Συγκυρίας (ΔΟΣ-ΚΟΕ) ο οποίος αποτελείται από σταθμισμένες απαντήσεις που αφορούν την τρέχουσα κατάσταση και τις προσδοκίες από όλους τους τομείς και καταναλωτές. Η στάθμιση του εν λόγω δείκτη λαμβάνει υπόψη τη συνεισφορά του κάθε τομέα στο ΑΕΠ της Κύπρου. Οι έρευνες διενεργούνται ανάμεσα σε ανώτερα στελέχη εταιρειών σε δείγμα το οποίο δίνει μεγαλύτερη βαρύτητα σε μεγαλύτερες επιχειρηματικές μονάδες. Για τα νοικοκυριά-καταναλωτές το δείγμα είναι τυχαίο και η έρευνα γίνεται τηλεφωνικώς. Οι έρευνες διεξάγονται μεταξύ της πρώτης και της τρίτης εβδομάδας του κάθε μήνα.

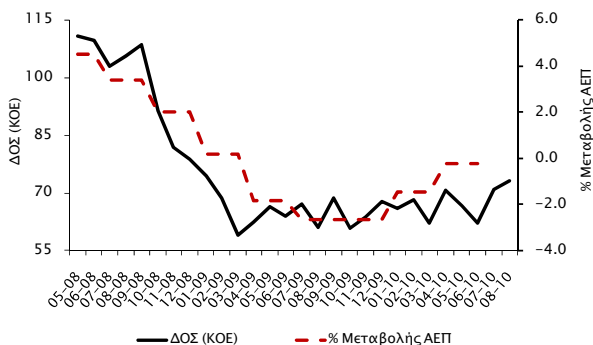
ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Τον Αύγουστο 2010 το επιχειρηματικό κλίμα παρουσίασε βελτίωση, με το ΔΟΣ του ΚΟΕ να αυξάνεται κατά δυο μονάδες σε σύγκριση με τον Ιούλιο. Η βελτίωση του ΔΟΣ τον Αύγουστο οφείλεται κυρίως στην καλύτερευση του κλίματος στον τομέα των υπηρεσιών που προήλθε από τη βελτίωση της τρέχουσας και της αναμενόμενης ζήτησης, καθώς και της οικονομικής κατάστασης των επιχειρήσεων τους τελευταίους τρεις μήνες. Ελαφρά βελτίωση του οικονομικού κλίματος παρατηρήθηκε στη μεταποίηση και ανάμεσα στους καταναλωτές. Στο λιανικό εμπόριο το επιχειρηματικό κλίμα παρέμεινε στα ίδια αρνητικά επίπεδα για τρίτο συνεχόμενο μήνα, ενώ στις κατασκευές παρουσίασε μικρή επιδείνωση.

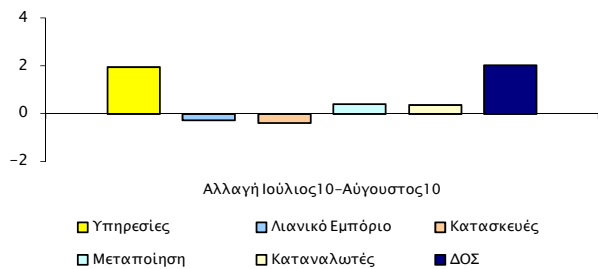
Τον Αύγουστο 2010 ο Δείκτης Οικονομικής Συγκυρίας (ΔΟΣ)¹ για την Κύπρο παρουσίασε βελτίωση της τάξης των δυο μονάδων σε σχέση με τον Ιούλιο, φτάνοντας τις 73 μονάδες. Ο ΔΟΣ, καθώς και ο ρυθμός μεταβολής του ΑΕΠ της Κύπρου, φαίνεται να διαγράφουν πτωτική τάση την περίοδο Μάιος 2008 - Δεκέμβριος 2009.² Για τους μήνες που ακολουθούν, τόσο ο ΔΟΣ όσο και ο ρυθμός μεταβολής του ΑΕΠ συνεχίζουν να κυμαίνονται σε χαμηλά επίπεδα (Διάγραμμα 1).³

Διάγραμμα 1: Δείκτης Οικονομικής Συγκυρίας (ΚΟΕ) και Ρυθμός Μεταβολής ΑΕΠ

Η βελτίωση του ΔΟΣ τον Ιούλιο σε σχέση με τον προηγούμενο μήνα οφείλεται κυρίως στην καλύτερευση του επιχειρηματικού κλίματος στις υπηρεσίες (Διάγραμμα 2).

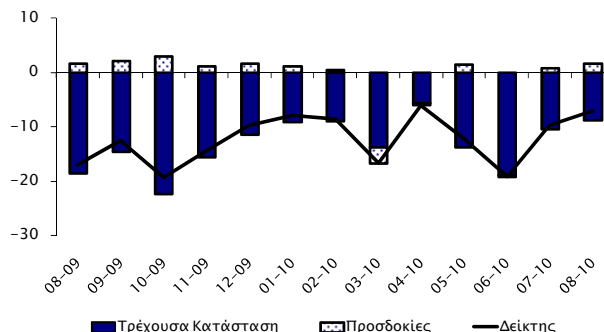
Διάγραμμα 2: Αλλαγή ΔΟΣ και οι συνιστώσες της

Στον τομέα των **υπηρεσιών** το επιχειρηματικό κλίμα βελτιώθηκε σε σχέση με τον περασμένο μήνα, λόγω καλύτερευσης της τρέχουσας κατάστασης και των προσδοκιών (Διάγραμμα 3). Σε σύγκριση με τον προηγούμενο μήνα, λιγότερες επιχειρήσεις αξιολόγησαν αρνητικά την οικονομική τους κατάσταση, τη ζήτηση για τις υπηρεσίες τους, καθώς και την

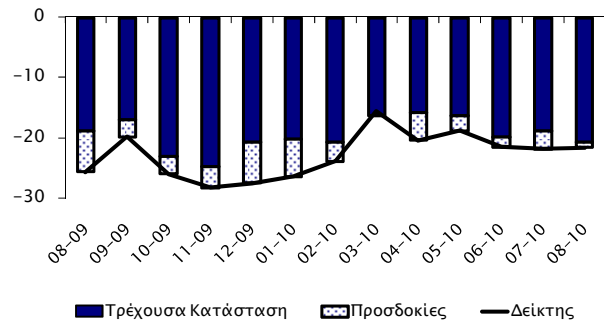
απασχόληση τους τελευταίους τρεις μήνες. Επίσης, περισσότερες επιχειρήσεις αναμένουν αύξηση της ζήτησης, ενώ λιγότερες επιχειρήσεις αναμένουν πτώση στις τιμές πώλησης τους επόμενους μήνες. Στα ίδια περίπου αρνητικά επίπεδα με τον Ιούλιο παρέμειναν οι προσδοκίες των επιχειρήσεων για την απασχόληση τους επόμενους μήνες (Πίνακας 1).

Διάγραμμα 3: Δείκτης Επιχειρηματικού Κλίματος - Υπηρεσίες (συνεισφορά τρέχουσας κατάστασης και προσδοκιών)

Στο **λιανικό εμπόριο** το επιχειρηματικό κλίμα παρέμεινε στα ίδια αρνητικά επίπεδα για δεύτερο συνεχόμενο μήνα (Διάγραμμα 4).

Διάγραμμα 4: Δείκτης Επιχειρηματικού Κλίματος - Λιανικό Εμπόριο (συνεισφορά τρέχουσας κατάστασης και προσδοκιών)

Λιγότερες επιχειρήσεις αναμένουν μείωση στις πωλήσεις και στις παραγγελίες προς τους προμηθευτές τους επόμενους μήνες. Στα ίδια περίπου αρνητικά επίπεδα με τον προηγούμενο μήνα παρέμειναν οι πωλήσεις των επιχειρήσεων τους τελευταίους τρεις μήνες, καθώς και η αναμενόμενη απασχόληση τους επόμενους μήνες. Ταυτόχρονα, περισσότερες επιχειρήσεις παρατήρησαν αύξηση των αποθεμάτων τους και περισσότερες επιχειρήσεις αναμένουν μείωση στις τιμές πώλησης τους επόμενους τρεις μήνες (Πίνακας 1).

Στον τομέα των **κατασκευών** το επιχειρηματικό κλίμα χειροτέρευσε ελαφρά συγκριτικά με τον Ιούλιο, λόγω επιδείνωσης της τρέχουσας κατάστασης (Διάγραμμα 5). Τον Αύγουστο λιγότερες επιχειρήσεις δήλωσαν

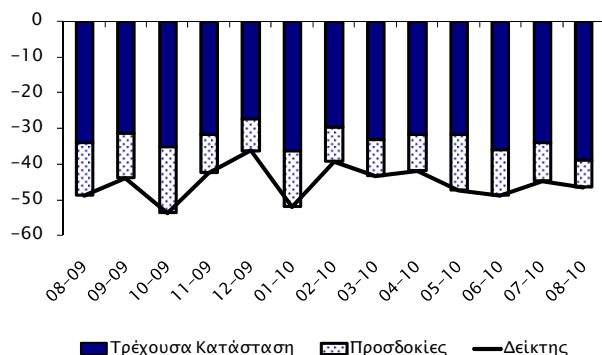
¹ Economic Sentiment Indicator (ESI).

² Από το τεύχος του Ιουνίου 2009 τα στοιχεία που παρουσιάζονται είναι διορθωμένα από εποχιακές διακυμάνσεις (seasonally adjusted).

³ Ο ρυθμός μεταβολής του ΑΕΠ (σταθερές τιμές 2005) υπολογίζεται σε σύγκριση με το αντίστοιχο τρίμηνο του προηγούμενου χρόνου (πηγή: "Latest Figures: GDP Growth Rate, 2nd Quarter 2010 (flash estimate)", Στατιστική Υπηρεσία 13/08/10).

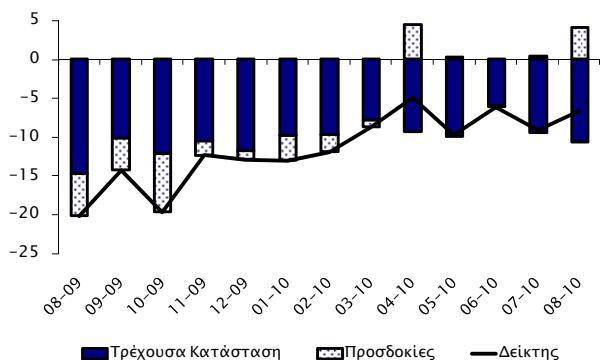
ικανοποιημένες από τα υπό εξέλιξη έργα τους (current overall order books). Στα ίδια περίπου αρνητικά επίπεδα με τον Ιούλιο παρέμεινε η εκτίμηση των επιχειρήσεων για την οικονομική δραστηριότητα τους τελευταίους τρεις μήνες. Αντίθετα, λιγότερες επιχειρήσεις αξιολόγησαν αρνητικά τις προοπτικές για απασχόληση στον τομέα και λιγότερες επιχειρήσεις αναμένουν μείωση στις τιμές πώλησης τους επόμενους μήνες (Πίνακας 1).

Διάγραμμα 5: Δείκτης Επιχειρηματικού Κλίματος - Κατασκευές (συνεισφορά τρέχουσας κατάστασης και προσδοκίων)

Στη **μεταποίηση**, παρά την επιδείνωση της τρέχουσας κατάστασης, το επιχειρηματικό κλίμα βελτιώθηκε ελαφρά σε σύγκριση με τον περασμένο μήνα, λόγω καλύτερευσης των προσδοκίων (Διάγραμμα 6).

Διάγραμμα 6: Δείκτης Επιχειρηματικού Κλίματος - Μεταποίηση (συνεισφορά τρέχουσας κατάστασης και προσδοκίων)

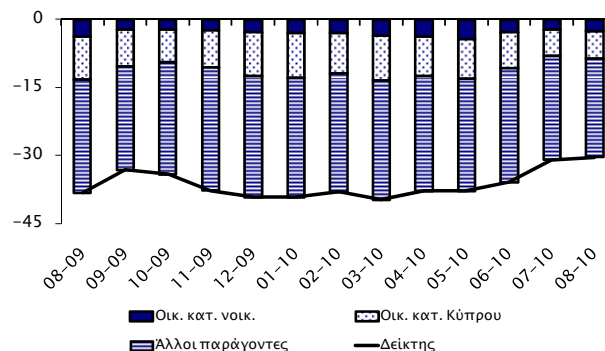

Τον Αύγουστο λιγότερες επιχειρήσεις δήλωσαν μείωση στις παραγγελίες τους για εξαγωγές και λιγότερες επιχειρήσεις δήλωσαν πως αναμένουν μείωση στην απασχόληση τους επόμενους τρεις μήνες. Επιπλέον, περισσότερες επιχειρήσεις δήλωσαν πως αναμένουν αύξηση στην παραγωγή τους επόμενους μήνες. Στα ίδια περίπου αρνητικά επίπεδα με τον Ιούλιο παρέμεινε η παραγωγή των επιχειρήσεων τους τελευταίους τρεις μήνες, οι συνολικές τους παραγγελίες και οι εκτιμήσεις τους για τις τιμές πώλησης τους επόμενους μήνες.

Ταυτόχρονα όμως, λιγότερες επιχειρήσεις εκτίμησαν ότι τα τρέχοντα αποθέματα τελικών προϊόντων παρουσιάζονται μειωμένα (Πίνακας 1).

Το κλίμα ανάμεσα στους **καταναλωτές** παρέμεινε στα ίδια περίπου αρνητικά επίπεδα με τον Ιούλιο. Όπως και τον προηγούμενο μήνα, τόσο η καταλληλότητα της τρέχουσας χρονικής στιγμής για αποταμίευση, όσο και η πιθανότητα αποταμίευσης αξιολογούνται δυσμενώς από τους καταναλωτές. Στα ίδια περίπου αρνητικά επίπεδα παρέμεινε και η εκτίμηση των καταναλωτών για την οικονομική κατάσταση του νοικοκυριού αλλά και για τη γενικότερη οικονομική κατάσταση στην Κύπρο (Διάγραμμα 7, Πίνακας 1).

Διάγραμμα 7: Δείκτης Προσδοκίων - Καταναλωτές (συνεισφορά οικονομικής κατάστασης και άλλων παραγόντων)

Περισσότεροι καταναλωτές παρατήρησαν μεγάλες αυξήσεις στις τιμές των καταναλωτικών αγαθών τους τελευταίους 12 μήνες και περισσότεροι καταναλωτές αναμένουν μεγάλες αυξήσεις στις τιμές των καταναλωτικών αγαθών τους επόμενους 12 μήνες (Πίνακας 1).

Συμπερασματικά, τον Αύγουστο 2010 το επιχειρηματικό κλίμα παρουσίασε μικρή βελτίωση, με το ΔΟΣ του ΚΟΕ να αυξάνεται κατά δυο μονάδες. Η βελτίωση του ΔΟΣ τον Αύγουστο οφείλεται κυρίως στην καλύτερευση του κλίματος στον τομέα των υπηρεσιών που προήλθε από τη βελτίωση της τρέχουσας και της αναμενόμενης ζήτησης, καθώς και της οικονομικής κατάστασης των επιχειρήσεων τους τελευταίους τρεις μήνες. Ελαφρά βελτίωση παρατηρήθηκε στη μεταποίηση και ανάμεσα στους καταναλωτές. Στο λιανικό εμπόριο το επιχειρηματικό κλίμα παρέμεινε στα ίδια αρνητικά επίπεδα για τρίτο συνεχόμενο μήνα, ενώ στις κατασκευές παρουσίασε μικρή επιδείνωση.

Πίνακας 1: Διαφορά μεταξύ ποσοστού θετικών και ποσοστού αρνητικών απαντήσεων¹

ΕΡΕΥΝΑ	2009					2010							
	8	9	10	11	12	1	2	3	4	5	6	7	8
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ													
Επιχειρηματικό Κλίμα- Δείκτης ²	-17	-12	-19	-14	-10	-8	-8	-17	-6	-12	-19	-10	-7
Οικονομική κατάσταση επιχείρησης τους τελευταίους 3 μήνες ³	-30	-20	-28	-18	-15	-13	-14	-18	-11	-27	-31	-17	-15
Ζήτηση τους τελευταίους 3 μήνες ³	-26	-24	-39	-29	-19	-14	-13	-23	-6	-14	-26	-14	-12
Αναμενόμενη ζήτηση τους επόμενους 3 μήνες ³	5	6	9	4	5	4	2	-9	-1	5	-1	2	5
Απασχόληση τους τελευταίους 3 μήνες	-11	1	-8	0	-2	-5	-4	3	-2	-10	-9	-6	-2
Αναμενόμενη απασχόληση τους επόμενους 3 μήνες	-7	-8	-6	-8	-2	-2	-6	-1	-6	-1	3	-2	-1
Αναμενόμενες τιμές πώλησης τους επόμενους 3 μήνες	-9	-11	-17	-7	-14	-9	-3	-17	-9	-10	-12	-9	-6
ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ													
Επιχειρηματικό Κλίμα- Δείκτης ²	-26	-20	-26	-28	-27	-26	-24	-16	-20	-19	-22	-22	-22
Πωλήσεις τους τελευταίους 3 μήνες ³	-41	-39	-50	-48	-42	-41	-41	-30	-25	-37	-42	-43	-42
Τρέχοντα αποθέματα ³	15	11	20	26	21	20	21	19	22	12	17	14	20
Αναμενόμενες πωλήσεις τους επόμενους 3 μήνες ³	-20	-9	-9	-11	-20	-19	-10	2	-14	-8	-5	-9	-3
Αναμενόμενες παραγγελίες σε προμηθευτές τους επόμενους 3 μήνες	-33	-26	-28	-22	-35	-24	-29	-25	-21	-25	-24	-25	-19
Αναμενόμενη απασχόληση τους επόμενους 3 μήνες	-10	-7	-3	-3	-6	-6	-5	-1	-3	-4	-2	-3	-3
Αναμενόμενες τιμές πώλησης τους επόμενους 3 μήνες	-10	-10	-3	-1	-10	-3	-1	0	3	9	-5	2	-6
ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ													
Επιχειρηματικό Κλίμα- Δείκτης ²	-49	-44	-54	-43	-36	-52	-39	-43	-42	-47	-49	-45	-47
Οικοδομική δραστηριότητα τους τελευταίους 3 μήνες	-55	-14	-62	-50	-47	-44	-48	-42	-48	-42	-41	-42	-43
Υπό εξέλιξη έργα (current overall order books) ³	-68	-63	-71	-64	-55	-73	-60	-66	-64	-64	-72	-68	-78
Αναμενόμενη απασχόληση τους επόμενους 3 μήνες ³	-30	-25	-37	-22	-17	-31	-19	-20	-20	-31	-26	-21	-15
Αναμενόμενες τιμές πώλησης τους επόμενους 3 μήνες	-41	-40	-37	-46	-30	-46	-22	-32	-32	-24	-31	-31	-22
ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ													
Επιχειρηματικό Κλίμα- Δείκτης ²	-20	-14	-20	-12	-13	-13	-12	-9	-5	-10	-6	-9	-7
Παραγωγή τους τελευταίους 3 μήνες	-38	-14	-37	-29	-25	-32	-27	-29	-37	-29	-37	-33	-32
Τρέχουσες συνολικές παραγγελίες ³	-42	-35	-42	-33	-34	-37	-32	-36	-35	-40	-34	-38	-39
Τρέχουσες παραγγελίες για εξαγωγές	-47	-61	-79	-55	-64	-53	-40	-56	-56	-44	-11	-61	-32
Τρέχοντα αποθέματα τελικών προϊόντων ³	2	-4	-6	-1	2	-7	-3	-12	-8	-10	-16	-10	-7
Αναμενόμενη παραγωγή τους επόμενους 3 μήνες ³	-16	-12	-23	-5	-3	-9	-7	-3	13	1	0	1	12
Αναμενόμενη απασχόληση τους επόμενους 3 μήνες ⁴	-21	-15	-15	-9	-14	-13	-17	-18	-14	-13	-18	-14	-7
Αναμενόμενες τιμές πώλησης τους επόμενους 3 μήνες	-10	-3	-6	7	-4	-3	3	2	5	-1	0	-2	1
ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΕΣ													
Δείκτης ²	-38	-33	-34	-38	-39	-39	-38	-40	-38	-38	-36	-31	-30
Οικονομική κατάσταση νοικοκυριού τους τελευταίους 12 μήνες	-24	-17	-20	-18	-25	-23	-25	-24	-28	-26	-27	-21	-23
Αναμενόμενη οικονομική κατάσταση νοικοκυριού τους επόμενους 12 μήνες ³	-15	-9	-9	-9	-12	-12	-12	-14	-15	-17	-12	-9	-10
Οικονομική κατάσταση στην Κύπρο τους τελευταίους 12 μήνες	-46	-46	-48	-48	-56	-56	-57	-61	-63	-55	-52	-51	-49
Αναμενόμενη οικονομική κατάσταση στην Κύπρο τους επόμενους 12 μήνες ³	-38	-33	-29	-33	-38	-39	-35	-40	-35	-35	-31	-23	-24
Τιμές καταναλωτικών αγαθών τους τελευταίους 12 μήνες	37	27	26	30	33	20	29	33	30	28	22	20	23
Αναμενόμενες τιμές καταναλωτικών αγαθών τους επόμενους 12 μήνες	3	3	3	8	10	4	4	21	24	11	5	5	15
Αναμενόμενη ανεργία στην Κύπρο τους επόμενους 12 μήνες ^{3, 4}	55	52	58	62	63	58	54	57	53	55	53	50	47
Καταλληλότητα τρέχουσας χρονικής στιγμής για μεγάλες αγορές	-41	-34	-31	-36	-38	-40	-41	-41	-44	-45	-41	-35	-31
Δαπάνες για μεγάλες αγορές τους επόμενους 12 μήνες	-36	-35	-47	-44	-43	-42	-35	-43	-44	-42	-45	-37	-35
Καταλληλότητα τρέχουσας χρονικής στιγμής για αποταμίευση	-11	-10	-11	-8	-19	-20	-21	-18	-18	-7	-14	-7	-5
Πιθανότητα αποταμίευσης τους επόμενους 12 μήνες ³	-45	-39	-41	-47	-44	-47	-51	-48	-48	-44	-48	-41	-40

Σημειώσεις:

¹ Οι θετικές απαντήσεις αναφέρονται σε αύξηση/βελτίωση/καταλληλότητα/πάνω από το κανονικό/μεγάλη πιθανότητα και οι αρνητικές στα αντίθετα. Τα στοιχεία είναι διορθωμένα από εποχιακές διακυμάνσεις (seasonally adjusted).

² Η κατασκευή του δείκτη περιγράφεται στο http://ec.europa.eu/economy_finance/indicators/business_consumer_surveys/userguide_en.pdf.

³ Οι απαντήσεις στη συγκεκριμένη ερώτηση περιλαμβάνονται στην κατασκευή του δείκτη για την κάθε έρευνα.

⁴ Ακολουθώντας εισήγηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, οι απαντήσεις στη συγκεκριμένη ερώτηση δεν διορθώνονται για εποχιακές διακυμάνσεις (non-seasonally adjusted).

Επιτρέπεται η αναδημοσίευση, η αναπαραγωγή ή η μετάδοση, από οποιοδήποτε οπτικοακουστικό μέσο, όλου ή μέρους του ενημερωτικού δελτίου με αναφορά στο παρόν δελτίο.